

Nieuw front dreigt in oorlog Jemen

Rebellen bezetten paleis van door VN gesteunde regering in Aden

Van ANA VAN ES

In Aden, de alternatieve hoofdstad van Jemen, hebben separatistische rebellen zaterdag het presidentiële paleis ingenomen van de door de VN gesteunde regering. In Jemen dreigt daarmee een nieuw oorlogsfront te ontstaan. Een coalitie tussen de Verenigde Arabische Emiraten en Saoedi-Arabië, tot nu toe elkaars bondgenoten in Jemen, staat onder druk.

In Aden zijn de afgelopen dagen zeker 40 doden en 260 gewonden gevallen, melden de Verenigde Naties. De havenstad, die fungeert als alternatieve regeringszetel zolang de officiële hoofdstad Sanaa wordt bezet door Houthi-rebellen, gold de afgelopen jaren juist als relatief stabiel in het door oorlog verwoeste Jemen. De haven van Aden is cruciaal voor de aanvoer van graan en brandstof.

De denktank Crisis Group waarschuwt dat in Aden nu een 'burgeroorlog in een burgeroorlog' dreigt te ontstaan. De oorlog in Jemen wordt door de VN omschreven als 'de grootste humanitaire crisis ter wereld'. Meer dan 10 miljoen Jemenieten zijn afhankelijk van buitenlandse voedselhulp. De VN waarschuwt keer op keer voor een dreigende hongersnood in het straatarme Arabische land.

De gevechten in Aden begonnen woensdag bij de begrafenis van een commandant die is gelieerd aan de Southern Transitional Council (STC), een militie die wordt gesteund door de Verenigde Arabische

GEVECHTEN IN HAVENSTAD

Emiraten. De STC streeft naar een onafhankelijke staat in Zuid-Jemen met Aden als hoofdstad, zoals de situatie in Jemen was voor 1990. De separatistische rebellen vechten nu tegen de regering van president Abdrabbuh Mansour Hadi, gesteund door westerse regeringen en door Saoedi-Arabië.

Volgens de STC heeft de regering-Hadi de hand in de dood van hun commandant, die omkwam bij een raketaanslag. Aanvankelijk zeiden meer gematigde fracties binnen de STC dat de regering kon aanblijven, maar dat die gezuiverd moest worden van radicale elementen. Maar zaterdag stonden de rebellen in het presidentiële paleis in Aden.

Buitenlandse belangen

Het nieuwste oorlogsfront is een zoveelste onbegrijpelijke wending in de kluwen van buitenlandse belangen die de oorlog in Jemen is geworden. De afgelopen jaren waren de Emiraten en Saoedi-Arabië juist elkaars bondgenoten in Jemen. Samen trokken ze eensgezind op tegen de Houthi-rebellen in het noorden van Jemen, die volgens hen worden gesteund door Iran. De Houthi's proberen sinds 2015 Jemen te veroveren. In de coalitie tegen de Houthi's lijkt nu dus een breuk ontstaan. Nu de STC het presidentiële paleis in Aden heeft ingenomen, zou dat het einde kunnen betekenen van de regering-Hadi. Hadi staat toch al zwak. Hij vertoont zich in de praktijk nauwelijks in Aden. Nu hij geen officieel onderkomen meer heeft, wordt zijn positie moeilijk houdbaar.

Maar of de STC haar staatsgreep doorzet, is de vraag. Saoedi-Arabië blijft zich achter de regering scharen en riep dit weekeinde op tot een staakt-het-vuren in Aden. De rebellen zeggen dat ze aan dit bestand gehoor geven. Riyad stuurt aan op vredesbesprekingen tussen de STC en de regering. In januari 2018 pleegde de STC ook al eens kortstondig een staatsgreep in Aden. Het presidentiële paleis werd toen niet veroverd, maar wel omsingeld. Toch bleek het toen een storm in een glas water: de politieke verhoudingen werden snel hersteld. Het idee van een onafhankelijk Zuid-Jemen wordt in regeringskringen officieel ten strengste afgekeurd, maar leeft in de praktijk zeer in Aden, ook bij politieke aanhangers van president Hadi.

De internationale aandacht in Jemen was de afgelopen maanden vooral gericht op de noordelijker gelegen havenstad Hodeida. De VN werkt hier sinds begin dit jaar aan een moeizaam bestand tussen de regering en de Houthi-rebellen. Maandag zullen voor het eerst in twee maanden weer reguliere transporten van het Wereldvoedselprogramma arriveren in Houthi-gebied. In juni was deze voedselhulp gedeeltelijk gestaakt, omdat lokale Houthi-commandanten volgens hulpverleners het geleverde graan achteroverdrukten ten koste van stervende kinderen.
